

ABU

Brede welvaart heeft baat bij goed georganiseerde arbeidsmigratie

De visie van de ABU

Waarom deze visie?

Er is nogal wat aan de hand in Nederland. De Nederlandse arbeidsmarkt staat de komende jaren voor een uitdaging. Door de vergrijzing en ontgroening neemt de krapte verder toe. De komende tien jaar blijft de beroepsbevolking dalen. Dit staat haaks op wat economisch en maatschappelijk nodig is in ons land. De duurzame groei die ondernemers realiseren, is nodig om als land welvarend te blijven, in de breedste zin van het woord. We zullen daarom moeten ingrijpen om de impact van de dalende beroepsbevolking te verzachten.

Nederland maakt een aantal noodzakelijke transitie door zoals de energietransitie, digitalisering en robotisering, woningbouw en de zorgtransitie. Deze komen onder druk te staan door de toenemende krapte. Dit is slecht voor het Nederlandse ondernemings- en investeringsklimaat en de economische groei. Ook leidt een dalende beroepsbevolking tot druk op de betaalbaarheid van sociale voorzieningen, zoals ook geduid door de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050.

De krapte kan niet worden opgelost met alleen Nederlandse arbeidskrachten. Daarom is arbeidsmigratie zeker de komende tien jaar cruciaal, zowel van binnen als buiten Europa. Sectoren als de techniek, bouw, ICT, zorg, tuinbouw en logistiek zouden zonder arbeidsmigratie nu al in de problemen zitten.

Door de grote vraag naar arbeidskrachten heeft Nederland te maken met een lastig beheersbare migratiestroom.¹ Werkgelegenheid is namelijk dé drijfveer van arbeidsmigratie. De meeste migranten verlaten hun land pas wanneer er een concrete kans of garantie op werk is.²

Migratie is een belangrijk thema: maatschappelijk en politiek. In de plannen van het kabinet-Schoof zien we een ambivalente houding. Als het gaat om arbeidsmigratie: beperken en gericht maken en ook de constatering dat arbeidsmigranten nodig zijn. Een visie, maar ook regie, consistent beleid en harde handhaving.

Arbeidsmigratie brengt allerlei uitdagingen en zeker ook kansen met zich mee. Wat voor beide situaties geldt, is dat we arbeidsmigratie op een goede manier organiseren. En wat is de rol van de ABU hierbij?

Dat zetten we uiteen in deze visie. Bedoeld om het gesprek hierover van input te voorzien en goed geregelde arbeidsmigratie mogelijk te blijven maken.

¹ Economische groei in de huidige vorm komt tot stand door middel van groeiende werkgelegenheid. Volgens het CBS was de groei van de economie in 2023 volledig toe te schrijven aan een stijging van de werkgelegenheid. De arbeidsproductiviteit, door het CBS berekend als het bbp per gewerkt uur, was 0,6 procent lager dan in 2022. De toename van het aantal gewerkte uren kwam uit op 0,7 procent.

² Hein de Haas, *Hoe Migratie Echt Werkt*, p. 144

De ABU streeft naar goed georganiseerde arbeidsmigratie

Leden van de ABU helpen mensen van over de hele wereld zichzelf te ontwikkelen, namelijk door hen in Nederland eerlijk, veilig en gezond werk te bieden. Daarnaast investeren zij in hun ontwikkeling.³ Onze leden bieden daarmee gemotiveerde werknemers aan opdrachtgevers aan.

Wij zetten ons in voor:

- Arbeidsmigratie als essentieel onderdeel van een gezonde en toekomstbestendige arbeidsmarkt.
- Een goede balans van economische baten en

maatschappelijke lasten van arbeidsmigratie.

- Goed gereguleerde arbeidsmigratie, gebaseerd op goed werkgeverschap. Sociale en maatschappelijke inclusie staan centraal. De ABU garandeert goed werk en goede woonomstandigheden.

Onze ambitie en aanpak sluiten aan bij de aanbevelingen van de commissie-Roemer. We richten ons op de maatschappelijke behoefte en zetten ons in voor verantwoorde werving en duurzame ontwikkeling van arbeidsmigranten. Wij trekken die doelen ook door naar situaties van statushouders, asielzoekers en arbeidsmigratie van buiten de EU.

Het aantal arbeidsmigranten in Nederland is de afgelopen jaren gegroeid

Arbeidsmigranten in Nederland

2018	2019	2020	2021	2022
685.263	763.738	735.529	814.811	984.169

Bron: CBS-polis 2022, bewerking KBA Nijmegen

De meeste arbeidsmigranten werken niet als uitzendkracht

Aantal dat als uitzendkracht werkt in dienst van een uitzendbureau

461.431

Aantal dat direct in dienst van een inlener werkt

522.738

Bron: CBS-polis, bewerking KBA Nijmegen en enquête uitzendorganisaties 2023, KBA Nijmegen

³ <https://www.abu.nl/app/uploads/2024/01/Arbeidsmigranten-in-Nederland-factsheet-ABU-NBBU-2023.pdf>

De uitdagingen van arbeidsmigratie zoals wij die zien

Maatschappelijke uitdagingen

De komst van buitenlandse werknemers - zowel theoretisch geschoold (vakkrachten en technici) als praktisch geschoold - is nodig om onze welvaart te behouden en de noodzakelijke transitie⁴ te kunnen realiseren. Maar met de komst van arbeidsmigranten staan we ook voor maatschappelijke uitdagingen. Zo zien we nog steeds te veel situaties waarin arbeidsmigranten uitgebuit worden als het gaat om wonen, werk en zorg. Malafide werkgevers maken misbruik van de afhankelijkheidsrelatie met de arbeidsmigranten. Arbeidsmigranten kunnen dakloos raken wanneer hun arbeidsovereenkomst eindigt, bijvoorbeeld door letsel. Dan vallen hun werk en huisvesting weg. Arbeidsmigranten die blijven, leggen een verdere druk op wonen, zorg en onderwijs.

De leden van de ABU garanderen goed werk met ontwikkelingsmogelijkheden en goede woonomstandigheden.

Sociale ontwrichting

Ook zien we dat er door de komst van arbeidsmigranten sociale ontwrichting kan ontstaan in wijken en dorpen. Er ontstaat bij de bewoners in die wijken een groeiend gevoel van onveiligheid. Zij voelen zich niet langer thuis in hun eigen omgeving.⁵ In het politieke en maatschappelijke debat groeit de roep om de economische baten en maatschappelijke lasten meer in balans te brengen.

De leden van de ABU zoeken tijdens de planning, realisatie en bewoning het contact met wijkbewoners.

Overheidsvisie ontbreekt maar is wel nodig

Om deze ontwikkelingen aan te pakken en te sturen, is een duidelijke overheidsvisie nodig: waar wil Nederland naartoe en hoe gaan we dit bereiken? Deze visie ontbreekt bij het nieuwe kabinet.

De Staatscommissie Demografische Ontwikkeling 2050 pleit daarom voor het maken van keuzes. Een uitgangspunt daarbij is een bevolkingsaantal van 20 miljoen mensen in 2050. Met minder inwoners kan Nederland het huidige welvaartsniveau niet vasthouden. Met meer groei ontstaat er volgens de Staatscommissie mogelijk ontwrichting op een groot aantal terreinen. Denk aan zorg, huisvesting, infrastructuur en sociale voorzieningen.

De meest pijnloze manier om de vergrijzing op te vangen, is volgens de Staatscommissie gematigde groei. Die groei moet uiteraard vooral in de beroepsbevolking plaatsvinden. Hiermee is de ABU het eens. Arbeidsmigratie is een van de oplossingen. De ABU pleit ook voor een duidelijke overheidsvisie. Daarbij geldt voor onze leden dat ze arbeidsmigratie alleen als oplossing aanbieden wanneer het goed geregeld is.

Arbeidsmigratie een van de oplossingen om fricties op arbeidsmarkt op te lossen

We kunnen arbeidsmigratie niet zien als de enige oplossing om fricties op de arbeidsmarkt weg te nemen. Alleen een combinatie van maatregelen zal de druk op de arbeidsmarkt wegnemen. De noodzakelijke overheidsvisie moet dus ook gaan over het bereiken van groei van de arbeidspower (door technologische én sociale innovaties), het inzetten van onbenut arbeidspotentieel en het bieden van meer kansen aan

⁴ <https://www.vpro.nl/programmas/tegenlicht/lees/artikelen/2022/tien-transities.html>

⁵ WRR, 2020, *Samenleven in verscheidenheid – Beleid voor de migratiesamenleving*

statushouders en asielzoekers. Bij het oplossen van de krapte op de arbeidsmarkt gaat het om 'én én én', we moeten meer en langer werken, er moeten méér mensen meedoen en we moeten inzetten op technologische en sociale innovatie. En onderdeel van deze oplossingen is arbeidsmigratie.

Als vertegenwoordiger van kwaliteitsspelers in de uitzendbranche voelt de ABU de verantwoordelijkheid om te helpen om de balans op de arbeidsmarkt terug te vinden. In het komende hoofdstuk zetten we uiteen op welke manier.

Onze visie op arbeidsmigratie

Arbeidsmigratie moet goed zijn voor onze welvaart

Bemiddeling van arbeidsmigranten is alleen acceptabel als maatschappij en economie beide duidelijk profiteren. Hierbij houden we rekening met het draagvermogen van Nederland.⁶ Onder maatschappelijke toegevoegde waarde verstaan wij dat de inzet van arbeidsmigranten bijdraagt aan het oplossen van knelpunten op de arbeidsmarkt, de continuïteit van vitale sectoren waarborgt en aan de welvaart in brede zin bijdraagt. Arbeidsmigratie is alleen van toegevoegde waarde als deze goed geregeld, duurzaam en verantwoord is.

We maken arbeidsmigranten snel wegwijs in Nederland

Anders dan reguliere werkgevers voelen de leden van de ABU extra verantwoordelijkheid in hun werkgeverschap. Zij doen meer dan alleen het menswaardig werven en plaatsen van arbeidsmigranten. Arbeidsmigranten verlaten hun thuisland en verdienen een werkgever die hen in alle facetten van het leven in Nederland kan bijstaan.

Daarom besteedt de ABU veel aandacht aan de onboarding van arbeidsmigranten. Onze leden zorgen voor een zachte landing en maken hen snel wegwijs in Nederland. Uitzendbureaus leggen uit hoe het zorgsysteem werkt, hoe men zich registreert in het RNI en de BRP, hoe men een huisarts bezoekt en een zorgverzekering afsluit. Ook krijgen arbeidsmigranten informatie over huisvesting en welke organisaties kunnen helpen bij problemen. Daarbij bieden onze leden taalprogramma's aan en zorgen zij dat alle documenten in de eigen taal van de arbeidsmigrant beschikbaar zijn. Door ondertekening van de ABU-Fair Employment Code hebben de ABU-leden zich hiertoe ook verplicht. Deze code is in elf talen beschikbaar gesteld.

We investeren in duurzame inzetbaarheid

Arbeidsmigranten die interesse en ambitie hebben om zich te ontwikkelen, moeten hierbij zo goed mogelijk worden ondersteund. Onze ambitie is om de arbeidsmarktpositie van de arbeidsmigrant in Nederland te versterken. Arbeidsmigranten hebben recht op - en moeten toegang krijgen tot - opleidingen en scholingsmogelijkheden om hun vaardigheden te ontwikkelen en hun positie op de arbeidsmarkt te versterken.⁷ Wil een arbeidsmigrant zich ontwikkelen in de richting van een bepaald beroep? Dan moet diegene van-werk-naar-werkbegeleiding krijgen. Dit alles draagt bij aan persoonlijke groei en aan een duurzame bijdrage aan de Nederlandse economie.

Een ander belangrijk uitgangspunt is de veilige en gezonde werkomgeving voor arbeidsmigranten. Om veilig en gezond te kunnen werken, moet de uitzendkracht de benodigde kwalificaties hebben. Daarnaast is er informatie nodig over de risico's die het werken met zich meebrengt. De uitzendorganisatie is verplicht om de uitzendkracht voor aanvang van de werkzaamheden te informeren over de vereiste kwalificaties. Daarnaast moet de uitzendkracht worden geïnformeerd over mogelijk aanwezige veiligheids- en gezondheidsrisico's, en hoe daarmee om te gaan. Deze informatie moet door de opdrachtgever worden aangeleverd. De leden van de ABU zorgen ervoor dat de uitzendkrachten goed geïnformeerd aan het werk gaan zodat zij veilig hun werk kunnen verrichten.

Functionele en gereguleerde, circulaire migratie sluit naadloos aan bij het concept van duurzame inzetbaarheid. In een vooraf bepaalde verblijfperiode in Nederland investeren we in arbeidsmigranten, door werken en leren te combineren. Tijdens deze periode reizen de arbeidsmigranten herhaaldelijk op

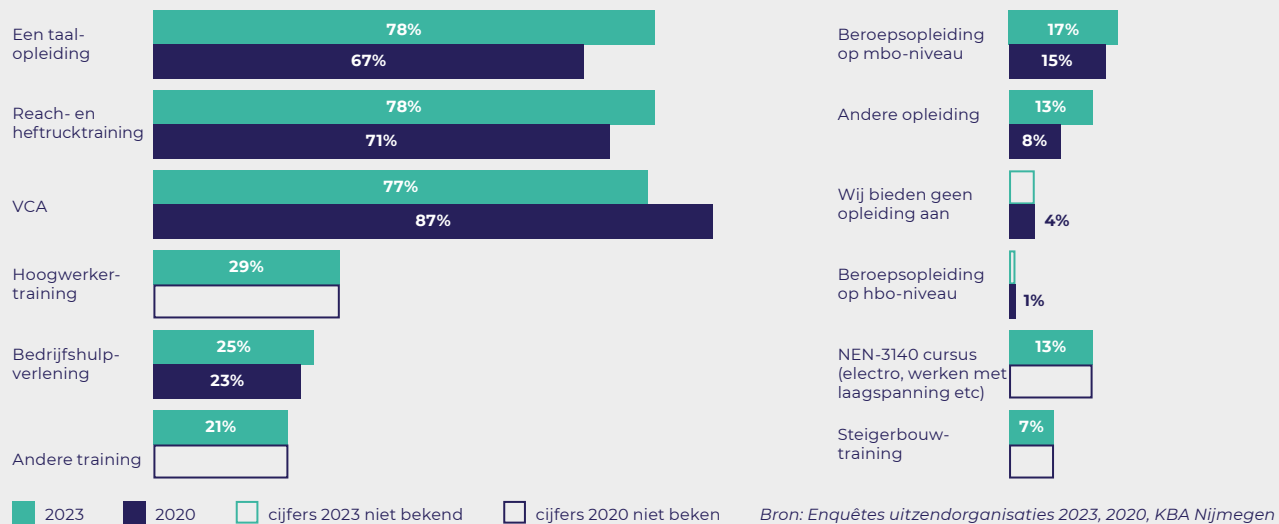
⁶ Bijvoorbeeld door toepassing van de Effectreportage bij Nieuwe Bedrijvigheid van VNG.

⁷ Zowel unieburgers als derdelanders hebben juridisch gezien recht op gelijke behandeling bij Vocational Education & Training.

en neer tussen Nederland en het thuisland, om te werken en hun vaardigheden verder te ontwikkelen. De opgedane kennis en ervaring passen zij daarna toe in het land van herkomst, waar de migranten

hun maatschappelijke positie versterken en bijdragen aan de economische ontwikkeling van hun thuisland.

Meer dan 95% van de uitzendbureaus van de ABU en NBBU bieden arbeidsmigranten een opleiding of training aan

We verzamelen feiten en laten zien hoe het wél kan

Arbeidsmigratie is een onderwerp waarover veel discussie bestaat. Het thema leidt dan ook tot polarisatie. Want naast de aandacht voor misstanden is er een groeiend maatschappelijk besef dat arbeidsmigratie nodig is. Om een eerlijke discussie mogelijk te maken, is daarom een helder en compleet beeld nodig, gebaseerd op feiten, maar met respect voor bestaande zorgen.

De ABU wil dit complete beeld geven, op basis van onderzoek en de praktijk van leden. We geven ten eerste aandacht aan de positieve impact van arbeidsmigranten, zoals hun bijdrage aan de energietransitie. Ook delen wij, zonder misstanden te bagatelliseren, best practices en succesverhalen van onze leden.

Misstanden voorkomen

De ABU levert een actieve bijdrage aan het aanpakken van misstanden en het voorkomen ervan. Wij nemen de werkgeversverantwoordelijkheid van onze leden serieus. We ontwikkelen en ondersteunen initiatieven die de positieve impact

van arbeidsmigratie vergroten en de negatieve impact verkleinen. Tegelijkertijd is het belangrijk dat inleners kritisch zijn op de kwaliteit van het werkgeverschap van het door hen ingeschakelde uitzendbureau. Malafide bureaus krijgen geen kans als er geen vraag naar hen is. Tot slot is stevige handhaving door de Nederlandse Arbeidsinspectie een belangrijk sluitstuk in de aanpak van malafiditeit.

De ABU distantieert zich van misstanden. Daarnaast heeft de ABU een gedragscode ontwikkeld waarmee duidelijk wordt gemaakt waar de leden van de ABU voor staan en hoe zij willen handelen in hun dagelijks werk. Dit ten opzichte van onze werkenden, opdrachtgevers en elkaar, en daarnaast ook voor de samenleving. Hij is gestoeld op onze vier kernwaarden: maatschappelijk betrokken, goed werkgeverschap, kwaliteitsbewust en betrouwbaar. In deze gedragscode werken we uit hoe we dit iedere dag opnieuw laten zien. Leden zijn hierop aanspreekbaar.

Brede integratie van migranten

De ABU richt zich niet alleen op arbeidsmigranten, maar ook op statushouders. Hiermee zorgen we

voor het vergroten van het arbeidsaanbod en het benutten van de talenten van alle migranten. We ondersteunen de integratie van verschillende migrantengroepen door samenwerkingen te versterken met maatschappelijke organisaties en lokale initiatieven. We vinden dat asielzoekers en statushouders sneller de mogelijkheid moeten krijgen om meer te werken - en dat onze leden hier graag aan bijdragen.

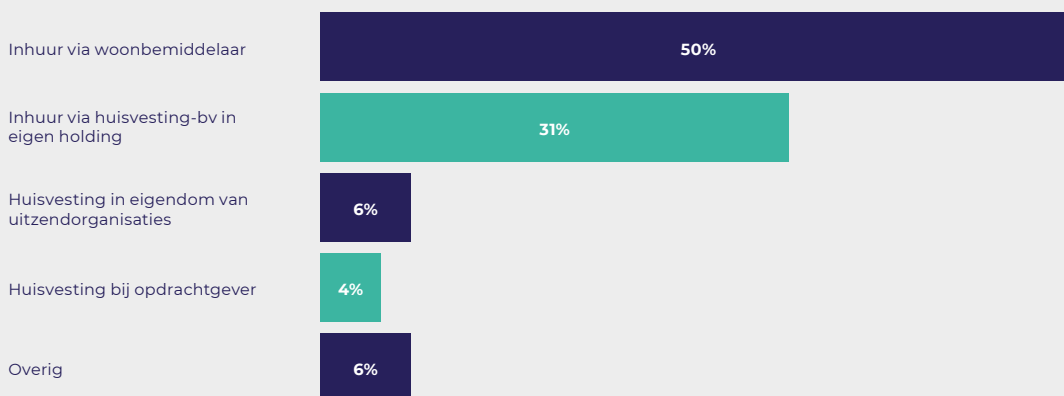
Voldoende beschikbare, kwalitatief goede huisvesting

Arbeidsmigranten verlaten huis en haard om hier te komen werken. Nederland moet hen daarom gastvrij ontvangen. Behalve het bieden van eerlijk,

veilig en gezond werk en ontwikkelmogelijkheden, moet er voor hen ook een fijne woonplek zijn. Dit betekent overigens óók dat we mensen niet naar Nederland halen als die goede woonplek niet kan worden gegarandeerd en ook dat hen huur- en huurprijsbescherming moet worden geboden.

Daarbij is het voor de ABU een belangrijke voorwaarde dat de huisvesting voldoet aan objectieve kwaliteitseisen, die periodiek worden getoetst en gecertificeerd. De huisvesting die door de leden van de ABU aan arbeidsmigranten wordt aangeboden, is gecertificeerd op basis van de normen van de Stichting Normering Flexwonen (SNF).

De helft van de ABU- en NBBU-leden biedt huisvesting via een woonbemiddelaar aan

Bron: Enquêtes uitzendorganisaties 2023, 2020, KBA Nijmegen (n=84)

Er is in dit kader een belangrijke verantwoordelijkheid voor gemeenten weggelegd om het bedrijfsleven met vergunningverlening te ondersteunen om tot realisatie van voldoende woningen kwalitatief goede huisvesting te komen. Veel ondernemers staan klaar om tot die realisatie te komen, maar krijgen daar van gemeenten in het merendeel van de aanvragen geen ondersteuning voor.⁸

Samenwerking in ketens

Om goed geregelde arbeidsmigratie mogelijk te maken, werkt de ABU zo breed mogelijk samen met maatschappelijke organisaties als FairWork, Barka en het Leger des Heils. En ook met relevante

ministeries zoals het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het ministerie van Binnenlandse Zaken, de Nederlandse Arbeidsinspectie en the European Labour Authority, gemeenten, de VNG, vakbonden, VNO-NCW, sectororganisaties, de wetenschap, kennisinstellingen en andere stakeholders. Een ketenaanpak is essentieel. Door vooral in ketens samen te werken - ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid en op zijn eigen terrein - dragen we bij aan het verbeteren van de integratie van arbeidsmigranten, het voorkomen van misstanden en het vergroten van de positieve impact van arbeidsmigratie.

⁸ <https://vng.nl/sites/default/files/2024-05/handreiking-effectrapportage-bij-nieuwe-bedrijvigheid.pdf>

Wij pleiten voor een overheidsvisie op Nederland en onze economie

De krapte op de arbeidsmarkt, en daarmee arbeidsmigratie, is een van de grootste uitdagingen van Nederland. Dat vraagt van de overheid om te komen tot een samenhangende visie op onze toekomstige economie en arbeidsmarkt, waarin een rol bestaat voor arbeidsmigratie als een van de oplossingen. We willen meehelpen grip te krijgen op arbeidsmigratie. Ondertussen nemen de leden hun verantwoordelijkheid om de werknemers in lijn van onder andere de Roemer-adviezen goed

werk en goede huisvesting te bieden. De leden zijn van mening dat zij niet hoeven te wachten tot er een overheidsvisie ontwikkeld is.

De ABU spreekt zich in deze visie expliciet niet uit over gewenste aantallen arbeidsmigranten en over welke sectoren we in Nederland wel en niet zouden moeten willen. Wij nemen onze verantwoordelijkheid door ervoor te zorgen dat de mensen die hier komen werken zeker zijn van goede werk- en leefomstandigheden.

Hoe de ABU dit in de praktijk brengt

Leden van de ABU weten wat zij betekenen voor arbeidsmigranten en opdrachtgevers. Zij bieden arbeidsmigranten met eerlijk, veilig en gezond werk, goede huisvesting en investeren in hun ontwikkeling en kans op zelfontplooiing en geluk. Deze arbeidsmigranten zijn voor hun opdrachtgevers gemotiveerde en bekwame medewerkers en dragen daarmee bij aan de toekomst van onze economie en samenleving.

In het masterplan *Van Goed naar Beter* is de ambitie van de ABU verder uitgewerkt. We richten ons op zes speerpunten:

1. Duurzame inzetbaarheid
2. Zorg en welzijn
3. Aanpak misstanden
4. Voldoende kwalitatieve huisvesting
5. Arbeidsmigratie als erkend arbeidsmarkt-instrument
6. Onderscheidend vermogen van het ABU-lidmaatschap

Tot slot

De hier beschreven visie van de ABU heeft oog voor de belangen van de arbeidsmigranten, opdrachtgevers en maatschappelijke behoeften.

Het doel is dat arbeidsmigratie een positieve impact heeft op de samenleving en als zodanig ook wordt ervaren. Dit leidt in onze visie tot een brede welvaart voor iedereen die in Nederland woont en werkt.

Wij gaan graag met u in gesprek hierover.

ABU

Algemene Bond Uitzendondernemingen

Singaporestraat 74
1175 RA Lijnden

020- 655 82 55

info@abu.nl
www.abu.nl